

Izjava iz Budimpešte o novem dogovoru o evropski konkurenčnosti

Zaradi ekstremnih vremenskih dogodkov, ki so prizadeli Španijo, izrekamo najgloblje sočutje prebivalcem Španije, zlasti družinam in prijateljem žrtev, ter izražamo solidarnost z njimi.

*

**

Voditelji in voditeljice Evropske unije smo glede na nove geopolitične realnosti ter gospodarske in demografske izzive odločeni poskrbeti za našo skupno gospodarsko uspešnost in izboljšati našo konkurenčnost, da bi EU postala prva podnebno nevtralna celina na svetu ter da bi zagotovili suverenost, varnost, odpornost in svetovni vpliv EU. Na podlagi dela, ki se je začelo v Versaillesu in nadaljevalo v Granadi in Bruslju ter v strateški agendi, bomo na temeljih ekonomske, socialne in teritorialne kohezije povečali konkurenčnost, produktivnost, inovativnost in trajnostnost Unije ter zagotovili konvergenco in enake konkurenčne pogoje v Uniji in po svetu.

Pozdravljamo poročilo Enrica Lette z naslovom Veliko več kot trg (Much More Than A Market) in poročilo Maria Draghija z naslovom Prihodnost evropske konkurenčnosti (The Future of European Competitiveness), ki določata kritične izzive in vsebujeta v prihodnost usmerjena priporočila. Zagotavljata trdne temelje, na katerih bomo ambiciozno nadaljevali svoje delo. Razumemo njuna opozorila. Nujno moramo odpraviti vrzel, ki se je med nami in našimi svetovnimi konkurenti ter tudi znotraj EU pojavila na področju inovacij in produktivnosti. Enotno in solidarno bomo delali v korist vseh državljanov EU, podjetij in držav članic.

Da bi okrepili našo konkurenčnost, moramo na ravni EU in držav članic celovito in usklajeno izkoristiti vse instrumente in politike. Ne moremo več ravnati kot običajno. Poudarjamo, da so za soočanje s temi izzivi nujno potrebni odločni ukrepi, in pozivamo k energičnim in skupnim prizadevanjem za naslednja gonila konkurenčnosti na podlagi sklepov Evropskega sveta iz aprila 2024:

1. okrepitev prizadevanj za zagotovitev popolnoma delujočega enotnega trga in sprostitev njegovega celotnega potenciala kot ključnega gonila za inovacije, naložbe, rast, povezljivost, konvergenco in gospodarsko odpornost. V ta namen pozivamo Komisijo, naj do junija 2025 predstavi novo celovito in horizontalno strategijo za poglobitev enotnega trga, ki bo vsebovala načrt z jasnimi časovnimi okviri in mejniki;
2. odločno ukrepanje v smeri unije prihrankov in naložb do leta 2026 in doseganje nujno potrebnega napredka v zvezi z unijo kapitalskih trgov. Tako bodo oblikovani resnično povezani evropski kapitalski trgi, dostopni za vse državljane in podjetja, še posebej MSP in zagonska podjetja. To bi moralo omogočiti vzpon naših inovativnih podjetij. Poleg tega bi večje kapitalske naložbe prispevale k zagotavljanju konkurenčnosti EU na področju kritičnih tehnologij. Nadaljnji napredek je potreben tudi pri dokončni vzpostavitvi bančne unije;
3. zagotovitev naše industrijske preнове in razogljičenja, tako da bo EU ostala industrijska in tehnološka sila. V ta namen bomo oblikovali evropsko industrijsko politiko, s katero bomo zagotovili rast ključnih tehnologij prihodnosti, in pri tem posebno pozornost namenili tradicionalnim industrijam v prehodu. Komisijo pozivamo, naj prednostno predstavi celovito industrijsko strategijo za konkurenčne industrijske panoge in kakovostna delovna mesta;
4. vpeljava korenitih sprememb in poenostavitev, tako da bo zagotovljen jasen, preprost in pameten regulativni okvir za podjetja ter močno zmanjšana upravna in regulativna bremena in bremena poročanja, še posebej za MSP. Sprejeti moramo spodbudno miselnost, utemeljeno na zaupanju, ki bo podjetjem omogočala uspešnost brez pretiranega omejevanja s predpisi. Ključni cilji, ki jih mora Komisija nemudoma uresničiti, vključujejo predložitev konkretnih predlogov za zmanjšanje zahtev glede poročanja za vsaj 25 % v prvi polovici leta 2025 in vključitev ocene učinka v zvezi z birokracijo in konkurenčnostjo v njene predloge;
5. povečanje naše obrambne pripravljenosti in zmogljivosti, predvsem z ustrezno okrepitevijo naše tehnološke in industrijske baze na področju obrambe[1]. V zvezi s tem bosta visoki predstavnik in Komisija brez odlašanja predstavila dodelane možnosti za javno

in zasebno financiranje. Izkoristili bomo tudi potencial vesoljske industrije;

6. umestitev Evrope na vodilni položaj v svetu na področju raziskav in inovacij, zlasti na področju prelomnih tehnologij, in uresničitve cilja, da se do leta 2030 za raziskave in razvoj zagotovijo izdatki v višini 3 % BDP. Pripravljeni smo ukrepati za izpolnitev predloga Enrica Lette o „peti svoboščini“, da bi okrepili raziskave, inovacije in izobraževanje na enotnem trgu;

7. prizadevanja za izpolnitev dvojnega cilja, in sicer za strateško energetsko suverenost in uresničitve cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050. V ta namen bomo prednostno oblikovali pravo energetsko unijo, za katero bo značilen popolnoma integriran in medsebojno povezan energetski trg, kar bomo dosegli z razogličanjem naše mešanice energijskih virov in dobavljanjem cenovno dostopne in čiste energije vsem državljanom in podjetjem. Sprejeti bodo nujni ukrepi za reševanje razmer, ki so posledica visokih in nestanovitnih cen električne energije v Evropi, in odpravo vzrokov za takšne cene;

8. vzpostavitev bolj krožnega in z viri gospodarnega gospodarstva ter razvoj integriranega trga za sekundarne materiale, zlasti za kritične surovine. V ta namen pozivamo Komisijo, naj predstavi akt o krožnem gospodarstvu;

9. okrepitev tehnoloških zmogljivosti EU, pospešitev digitalnega prehoda v vseh industrijskih panogah, izkoriščanje priložnosti, ki jih ponuja podatkovno gospodarstvo, ob hkratnem zagotavljanju zasebnosti in varnosti, ter spodbujanje razvoja inovativnih tehnologij. Komisijo pozivamo, naj do junija 2025 pripravi predloge v zvezi s tem;

10. izkoriščanje evropskih talentov in vlaganje v spretnosti za hitrejše ustvarjanje visokokakovostnih delovnih mest po vsej Uniji. Prizadevali si bomo za okrepitev socialnega dialoga, ohranitev enakih možnosti in zmanjšanje neenakosti v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic;

11. uresničevanje ambiciozne, trdne, odprte in trajnostne trgovinske politike, v središču katere je STO ter ki ščiti in spodbuja interese EU, gospodarsko diverzifikacijo in odpornost. Izboljšali bomo našo gospodarsko varnost ter hkrati ohranili odprto gospodarstvo in vzpostavljali mednarodna partnerstva;

12. skrb za konkurenčen, trajosten in odporen kmetijski sektor, zagotavljanje stabilnega in predvidljivega okvira za kmete, krepitev njihovega položaja v verigi preskrbe s hrano ter zagotavljanje poštene konkurence na svetovni ravni in na notranjem trgu.

Za prihodnost ustrezno financiranje

Zaradi izzivov, s katerimi se soočamo, bodo potrebne znatne naložbe, zagotovljene tako z javnim kot zasebnim financiranjem. Zavežemo se, da bomo za izpolnitev svojih ciljev preučili in izkoristili vse instrumente in orodja: večletni finančni okvir kot bistveno sredstvo za uresničitve naših strateških prednostnih nalog; unijo kapitalskih trgov za mobilizacijo zasebnega financiranja; večjo vključenost Evropske investicijske banke. Preučili bomo možnost razvoja novih instrumentov. Še naprej si bomo prizadevali za uvedbo novih virov lastnih sredstev.

Še nikoli ni bilo tako potrebno, da se odzivamo enotno. Vse institucije EU, države članice in deležnike pozivamo, naj čim prej implementirajo in uresničijo ta novi dogovor o evropski konkurenčnosti. V prihodnjem letu bomo še naprej zagotavljali strateške smernice in redno pregledovali napredek.

[1] To ne vpliva na posebno naravo varnostne in obrambne politike posameznih držav članic.